

SĄD NAJWYŻSZY

**PRZEGLĄD PYTAŃ PREJUDYCJALNYCH
SĄDU NAJWYŻSZEGO
DO TRYBUNAŁU SPRAWIEDLIWOŚCI
UNII EUROPEJSKIEJ
z roku 2025**

Pytanie prejudycjalne SN w sprawie II CSKP 459/23

Treść pytania

Sąd Najwyższy postanowił:

na podstawie art. 267 TFUE zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z następującymi pytaniami:

1. Czy art. 5 pkt 3 w związku z motywami 11 i 12 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz. Urz. UE z 2001 r., L 12, s.1) należy interpretować w ten sposób, że w sprawie o naruszenie dóbr osobistych treściami zawartymi w utworze filmowym, sądom państwa członkowskiego, w którym miała miejsce emisja filmu, innego niż państwo, w którym film został wyprodukowany, przysługuje jurysdykcja krajowa do rozpoznania powództwa o:

a) świadczenie niepieniężne zmierzające do usunięcia skutków naruszenia dobra osobistego, w tym nakazanie złożenia oświadczenia obejmującego przeprosiny w kanałach telewizyjnych, w których film został wyemitowany, bez względu na miejsce emisji, oraz na stronach internetowych, a także nakazanie umieszczania przed każdą emisją filmu, bez względu na jej miejsce, oświadczenia odpowiedniej treści lub

b) świadczenie pieniężne (zadośćuczynienie) zmierzające do naprawienia całości krzywdy poniesionej w związku z naruszeniem dobra osobistego, w tym związku z rozpowszechnianiem (emisją) filmu w innych państwach członkowskich, przy uwzględnieniu, że:

- powodowie mają centrum interesów i miejsce zamieszkania (siedzibę) w tym państwie członkowskim,

- powodowie wiążą naruszenie swoich dóbr osobistych ze sposobem przedstawienia w filmie żołnierzy formacji wojskowej tego państwa członkowskiego ([...]), przy czym jeden z powodów jest byłym żołnierzem tej formacji wojskowej, a drugi stowarzyszeniem zrzeszającym byłych żołnierzy tej formacji wojskowej, którego celem statutowym jest w szczególności obrona pamięci, prawdy historycznej i godności tej formacji;

- treść filmu, w tym sposób przedstawienia żołnierzy wskazanej wyżej formacji wojskowej ([...]), ma w kontekście historycznym, kulturowym i społecznym obiektywnie istotną wagę na terytorium tego państwa członkowskiego?

2. w razie udzielenia odpowiedzi przeczącej na pytanie 1 – czy art. 5 pkt 3 w związku z motywami 11 i 12 rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 należy interpretować w ten sposób, że w sprawie o

naruszenie dóbr osobistych treściami zawartymi w utworze filmowym, sądom państwa członkowskiego, w którym miała miejsce emisja filmu, innego niż państwo, w którym film został wyprodukowany, przysługuje jurysdykcja krajowa do rozpoznania powództwa o:

a) świadczenie niepieniężne zmierzające do usunięcia skutków naruszenia dobra osobistego, do którego doszło z związku z emisją filmu na obszarze państwa członkowskiego, w którym wytoczono powództwo, w tym nakazanie przeprosin w tym państwie, a także nakazanie umieszczania przed każdą emisją filmu w tym państwie oświadczenia odpowiedniej treści lub

b) świadczenie pieniężne (zadośćuczynienie) zmierzające do naprawienia krzywdy poniesionej w związku z naruszeniem dobra osobistego w wyniku rozpowszechnienia (emisji) filmu w państwie członkowskim, w którym wytoczono powództwo?

przy uwzględnieniu, w razie potrzeby, okoliczności powołanych w pytaniu 1, tiret 1-3;

Postanowienie SN z dnia 21 lutego 2025, II CSKP 459/23

<https://www.sn.pl/sites/orzecznictwo/orzeczenia3/ii%20cskp%20459-23.pdf>

Pytanie prejudycjalne SN w sprawie II CSKP 459/23

Treść pytania

Sąd Najwyższy postanowił:

na podstawie art. 267 TFUE zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z następującymi pytaniami:

I. Czy art. 19 ust. 1 akapit 2 w związku z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej, interpretowany w świetle art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, należy rozumieć w ten sposób, że skuteczna ochrona sądowa przez sąd państwa członkowskiego Unii ostatniej instancji (Sąd Najwyższy) nie zostaje zapewniona, jeżeli w składzie tego sądu zasiada osoba, która w sprawie oceny niezależności i bezstronności innego sędziego z uwzględnieniem kryteriów wynikających z wykładni Traktatu o Unii Europejskiej, Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, nominowanego w procedurze z udziałem organów konstytucyjnych państwa członkowskiego Unii dysponujących zgodnie z zasadą państwa demokratycznego konieczną legitymacją demokratyczną, dla zapewnienia standardu sądu niezależnego gwarantującego bezstronność takiej oceny:

a) z uwagi na rażącą i oczywistą wadliwość trybu nominacyjnego w postępowaniu awansowym do sądu ostatniej instancji (Sądu Najwyższego), stwierdzoną w wyrokach krajowego sądu konstytucyjnego, może być postrzegana jako bezpośrednio zainteresowana w kwestionowaniu statusu sędziego poddanego ocenie i nominowanego zgodnie z krajowym standardem konstytucyjnym,

b) z powodu wadliwości, o której mowa pod lit. a), nie podlegając w świetle standardu orzeczniczego sądu ostatniej instancji obejmującym jedynie sędziego w rozumieniu konstytucyjnym gwarancjom ustrojowym jest narażona na podważenie legitymacji tej osoby do udziału w składzie sądu ustanowionego ustawą, przez co osoba ta nie gwarantuje niezależności od władzy ustawodawczej i wykonawczej,

*c) odmawia orzekania w składzie kolegialnym sądu ostatniej instancji (Sądu Najwyższego), jako podstawę swojego stanowiska czyniąc akt prawny uznany przez krajowy sąd konstytucyjny za niezgodny z ustawą zasadniczą państwa członkowskiego Unii, a uwzględnienie tej okoliczności pozostaje w sprzeczności z zasadą *nemo iudex in causa sua* oraz ramami zasady wykładni zgodnej,*

d) w działalności orzeczniczej i pozaorzeczniczej prezentuje pogląd o niezgodności z prawem Unii procedury nominacyjnej innego sędziego na podstawie tezy o rzekomej wadliwości trybu nominacyjnego, mimo że tryb ten odpowiada standardom państwa demokratycznego wynikającym z krajowych norm konstytucyjnych,

e) została wybrana jako kandydat na urząd sędziego do sądu ostatniej instancji (Sądu Najwyższego) w procedurze nominacyjnej w sposób rażący i oczywisty naruszającej prawo dostępu obywateli do służby publicznej, pozornej, nietransparentnej i nieprzewidującej drogi odwoławczej do sądu, biorąc łącznie z uwzględnieniem okoliczności, o których mowa w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 29 marca 2022 r., C-132/20, ECLI:EU:C:2022:235, pkt 108, tj. pierwszego powołania wskutek aktu nominacyjnego reżimu niedemokratycznego,

f) została uznana przez sąd ostatniej instancji (Sąd Najwyższy) w innym postępowaniu za sędziego niespełniającego kryteriów, wynikających ze standardów niezawisłości i bezstronności wynikających z art. 6 ust. 1 zd. pierwsze Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz art. 47 zdanie drugie Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (postanowienie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 2021 r., II KZ 46/21), g) została powołana na urząd sędziego do Izby Sądu Najwyższego niespełniającej standardu sądu w rozumieniu ustrojowym według kryteriów przyjmowanych przez ten Sąd, a następnie została przeniesiona do innej Izby Sądu Najwyższego z pominięciem procedury nominacyjnej spełniającej wymagania konstytucyjne zgodnie z prawem krajowym, – co w każdym z powyższych przypadków, niektórych z nich lub łącznie może wzbudzać w przekonaniu jednostek uzasadnione i poważne wątpliwości co do niezależności i bezstronności tej osoby jako sędziego we wskazanych powyżej sprawach, a w konsekwencji prowadzić do braku przejawiania przez organ, w którym osoba taka zasiada, oznak bezstronności, co tym samym mogłoby podważyć w przypadku składu orzekającego, w którym taka osoba zasiada przymiotu niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego uprzednio na mocy ustawy oraz podważyć zaufanie, jakie sądownictwo powinno budzić w jednostkach w społeczeństwie demokratycznym?

II. Czy art. 19 ust. 1 akapit 2 w związku z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej interpretowany w świetle art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej należy rozumieć w ten sposób, że w sprawie tzw. testu niezależności i bezstronności sędziego nie może orzekać osoba, której udział – z uwagi na powołanie na urząd sędziego na wniosek wadliwie obsadzonego organu i bez zapewnienia gwarancji proceduralnych i ustrojowych państwa demokratycznego, w szczególności z uwagi na niespełnienie standardu legitymacji demokratycznej i łańcucha legitymacji demokratycznej – narusza prawo obywatela do sądu ustanowionego ustawą?

Postanowienie SN z dnia 18 lutego 2025 r., III CB 102/24